

สรุป และ ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 181 คน เป็นนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 47 คน ปีที่ 3 24 คน และชั้นปีที่ 4 13 คน รวม 84 คน และนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร จำนวน 97 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สำหรับนักศึกษามักจะอยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี ส่วนนักสังคมสงเคราะห์อยู่ในช่วงอายุ 26-29 ปี และ 34-37 ปี เป็นโสดมากกว่าแต่งงาน ความรู้พื้นฐานก่อนเขาเรียนวิชาชีพ ทั้งนักศึกษาและนักสังคมสงเคราะห์จบ ม.ศ.5 แผนกศิลปะ สาเหตุที่เขาเรียนในคณะนี้เพราะเห็นว่าเหมาะสมกับนิสัยของตน และสอบเข้าเรียนอย่างอื่นไม่ได้ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในวิชาชีพทางสังคมสงเคราะห์ในแต่ละเรื่องของนักศึกษาในระยะก่อนและหลังฝึกงาน และนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพในระยะก่อนและหลังปฏิบัติงานแตกต่างกันคือหลังจากฝึกงานและปฏิบัติงานไปแล้วทั้งนักศึกษาและนักสังคมสงเคราะห์ตระหนักถึงคุณค่าเหล่านี้ว่ามีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

3. หลังจากนักศึกษาได้ผ่านการฝึกงานไปแล้ว ส่วนใหญ่จะมีนักสังคมสงเคราะห์เป็นกลุ่มอ้างอิงมากยิ่งขึ้น การที่นักศึกษาจะมีหรือไม่มีนักสังคมสงเคราะห์

เป็นกลุ่มอ้างอิงนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ตรงที่ได้รับ ถ้านักสังคมสงเคราะห์คนใด
มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความรู้ ทักษะ ในการปฏิบัติงานตลอดจนอุทิศตนให้กับงาน
และประชาชนแล้ว นักศึกษาก็จะใช่เป็นกลุ่มอ้างอิงมากขึ้น ถ้านักสังคมสงเคราะห์
คนใดไม่ใ้คอุทิศตนให้กับงานและประชาชน ตลอดจนไม่ใ้คช่วยเหลือผู้มีปัญหาอย่าง
แท้จริงแล้ว นักศึกษาก็จะไม่ยึดเป็นกลุ่มอ้างอิง

สำหรับหน่วยงานที่นักศึกษาจะยึดเป็นแบบอย่าง หลังจากฝึกงานแล้วนั้น
ก็ขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานนั้น ๆ ใ้คช่วยเหลือผู้มีปัญหาอย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานตลอดจนเจ้าหน้าที่ใ้คความร่วมมือดีหรือไม่ ถ้าหน่วยเหล่านั้นทำงาน
เอาหน้าและเห็นแก่พรรคพวกของตนเป็นใหญ่แล้ว นักศึกษาก็จะไม่ยึดเป็นแบบอย่าง

4. นักสังคมสงเคราะห์และหน่วยงานที่นักศึกษาจะยึดเป็นกลุ่มอ้างอิงนั้น
มักจะเป็นบุคคลและหน่วยงานที่นักศึกษาใ้คใกล้ชิดหรือผ่านการฝึกงานมาแล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษา แสดงว่าการฝึกงานมีส่วนทำให้ค่านิยมในวิชาชีพทาง
สังคมสงเคราะห์ของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในระยะก่อนฝึกงาน
นักศึกษาอาจจะมีค่านิยมเฉพาะทฤษฎีเท่านั้น แต่เมื่อใ้คฝึกงานแล้วใ้คลงมือปฏิบัติงาน
จริง ๆ ก็จะทำให้ทฤษฎีและปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไร ต้องปรับปรุงแก้ไขตนเอง
มากขึ้นแค่ไหนจึงจะเป็นนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่ใ้คใ้ค เพราะทุกคนมีใ้คเกิดมา
เพื่อจะเป็นนักสังคมสงเคราะห์ อาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกภาคสนามและผู้ใ้คการนิเทศก์
ในหน่วยงานต้องถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำ ควบคุมนักศึกษาอย่างใกล้ชิดเพราะนักศึกษา
ขาดประสบการณ์ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ มีนักศึกษาส่วนหนึ่งตอบว่าไม่ใ้คได้รับความสำเร็จ
ตามวัตถุประสงค์ในการฝึกงาน เพราะไม่ใ้คได้รับความร่วมมือจากผู้นาขอรับบริการ
นั้นยอมแสดงว่าการจะช่วยผู้นาขอรับบริการใ้คใ้คความสำเร็จนั้นยอมเป็นไปใ้คยากมาก

ดังนั้น นักศึกษาปฏิบัติงานไปตามคำฟังแล้ว ความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมในวิชาชีพ ทางสังคมสงเคราะห์จะไม่ถูกต้องควาย

2. สำหรับนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพนั้น ควรเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และวิธีการปฏิบัติงานของตนให้เป็นไปตามหลักปรัชญา ความเชื่อ และค่านิยมทาง สังคมสงเคราะห์ ต้องอุทิศตนให้กับงานจริง ๆ มีคุณธรรมที่เหมาะสม เพื่อจะ เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องรู้จักตนเองเพื่อป้องกัน มิให้นำเอาค่านิยมส่วนตัวของตนมามีส่วนในการให้บริการ แก่ผู้มารับการบริการ ซึ่งการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์โดยไม่นำเอาค่านิยมส่วนตัวเขามาเกี่ยวข้องนั้น เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยากยิ่งเพราะนักสังคมสงเคราะห์ก็เป็น มนุษย์ปุถุชนคนหนึ่ง แต่ อยากรู้ก็ตามนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพควรจะมี ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกที่ ดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจบุคคล กลุ่มชน และชุมชนได้ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยปรับปรุงตัวของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพให้เข้ากับบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบกับปัญหา ต่อไป เมื่อนักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติได้ถึงขั้นนี้แล้วก็จะ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ซึ่งจะ เป็นนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพต่อไปในอนาคต เมื่อนักสังคมสงเคราะห์ได้ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เขาแล้ว หน่วยงานที่นักสังคมสงเคราะห์นั้น ๆ ปฏิบัติงานอยู่ก็ จะเป็นแบบอย่างที่ดีของเขาต่อไปด้วย

3. จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าแนวโน้มของการจัดลำดับ ความสำคัญในเรื่องค่านิยมทางวิชาชีพนี้ไม่คงที่ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสพการณ์ ที่ได้รับ ผู้ศึกษาเห็นว่าคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์น่าจะทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของนักศึกษาตั้งแต่แรก เขาจนกระทั่งจบหลักสูตรออกปฏิบัติ งาน 1-2 ปี เพื่อใช้ติดตามเปรียบเทียบผลการเรียนรูของนักศึกษาวาเปลี่ยนไปทางใด ทั้งนี้เพราะเรื่องค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์มิได้ยุติลง เฉพาะนักศึกษาจบหลักสูตร เท่านั้น แต่ในการประกอบอาชีพบุคคลผู้นั้นก็มีโอกาสจะเปลี่ยนแปลงค่านิยมเดิมของตน

ด้วย การศึกษาติดตามนี้ก็เพื่อจะสร้างอันดับเกี่ยวกับค่านิยม (value scale) สำหรับวิชาชีพทางสังคมสงเคราะห์ไว้เป็นแบบฉบับในรูปของแนวโน้มน (profile pattern) และใช้รูปแบบแนวโน้มนนี้เป็นเครื่องมือเปรียบเทียบกับนักศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะโคทราร ขอดีและขอเสียที่อาจารย์ผู้สอนควรจะช่วยเหลือนักศึกษาให้มีค่านิยมที่เหมาะสมเป็นราย ๆ ไปก่อนนักศึกษาจบหลักสูตร

4. ผู้ศึกษาคิดว่านักศึกษาควรจะได้รับภาระกระตุ้นในด้านความเป็นผู้นำ และเป็นผู้นำริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำในสังคม (social action) ให้มากยิ่งขึ้น โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักวิชาชีพ เช่น ให้กลุ่มทางสังคมและประชาชน ได้มีส่วนร่วมเข้ารวมการสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ เร่งสร้างค่านิยมเกี่ยวกับบริหารทางสังคม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ชักปัญหาความขัดข้องของประชาชนที่ไม่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมและทันกับสภาพความจำเป็นของชีวิตปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น.